

Journal of Tourism and Gastronomy Studies

Journal homepage: www.jotags.org

Turizm Alanında Yazılmış Olan Gastronomiye İlişkin Tezlerin Bibliyometrik Profili (Bibliometric Profile of Thesis Related to Gastronomy in the Field of Tourism)

Ayşe SÜNNETÇİOĞLU^a , Pınar YALÇINKAYA^b , Merve OLCAY^c , *Şefik Okan MERCAN^b

^a Canakkale Onsekiz Mart University, Gelibolu Piri Reis Vocational School, Canakkale/Turkey

^b Canakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Tourism, Canakkale/Turkey

^c Canakkale Onsekiz Mart University, Institute of Social Sciences, Canakkale/Turkey

Anahtar Kelimeler

Turizm
Gastronomi
Lisansüstü tezler
Bibliyometrik araştırmalar

Öz

Bu çalışmada turizm alanında yapılan gastronomi tezlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla Yüksek Öğretim Kurumu'nun Ulusal Tez Merkezi internet sitesinde turizm lisansüstü tezleri "gastronomi" anahtar kelimesi ile taranmış ve 33 adet teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezlerden 7 tanesinin erişim kısıtlılığı olduğu görülmüştür. Ulaşılan tezler; yıl, tez türü, üniversite, kullanılan diğer anahtar kelimeler, sayfa sayısı, danışman akademik unvanı, tez konusu, benimsenen araştırma yaklaşımı, örnekleme tekniği, örnekleme grubu, veri toplama aracı gibi değişkenler ele alınarak bibliyografik açıdan incelenmiştir. Araştırma kapsamına dâhil edilen tezler, ilgili parametreler doğrultusunda istatistikî program aracılığıyla frekans analizine tabi tutulmuştur. Yapılan bu çalışmada anahtar kelime olarak sadece "gastronomi" kelimesinin kullanılması çalışmanın bir sınırlılığıdır. Yapılan çalışma sonucunda turizm alanında yapılan söz konusu tezlerin genellikle yüksek lisans tezi olduğu belirlenmiş ve yazılan lisansüstü tezlerin genellikle pazarlama konusu kapsamında yazıldığı tespit edilmiştir. Çalışmada, örneklem grubu olarak yabancı turistlerin daha sık tercih edildiği, örneklem grubuna ulaşmada kullanılan örnekleme yöntemlerinin ise kolayda örnekleme ve amaca göre örnekleme olduğu, ulaşılan örneklemden veri elde etmede en çok kullanılan aracın ise anket olduğu tespit edilmiştir.

Keywords

Tourism
Gastronomy
Postgraduate thesis
Bibliometric research

Abstract

In this study, it is aimed to examine the gastronomy thesis made in the field of tourism. For this purpose, tourism graduate thesis in the web site of the National Thesis Center of the Council of Higher Education were scanned with the keyword "gastronomy" and 33 thesis were reached. Seven of the thesis were found to have limited access. The thesis reached; year, thesis type, university, other keywords used, number of pages, academic title, thesis topic, adopted research approach, sampling technique, sampling group and data collection tool were investigated from a bibliographic perspective. The thesis included in the scope of the research were subjected to frequency analysis through the statistical program in line with the related parameters. The use of only the word "gastronomy" as a keyword in this study is an important limitation of studying. As a result of this study, it was determined that thesis made in the field of tourism were generally graduate thesis and that thesis were usually written within the scope of marketing subject. In the study, it is seen that foreign tourists are preferred more frequently as a sample group, the sampling methods used in reaching the sample group are easy sampling and sampling according to purpose and it is determined that the most used tool to obtain data from the sample reached is the questionnaire.

* Sorumlu Yazar.

E-posta: okanmercan@comu.edu.tr (Ş. O. Mercan),

GİRİŞ

Günümüzde turist profilinin değiştiği bilinmektedir. Artık turistler, destinasyonlara sadece deniz, kum ve güneş için değil farklı turizm çeşitleri için de seyahat etmektedir. Bu da alternatif turizm çeşitlerinin turizm pazarında giderek önem kazandığını göstermektedir. Turistlerin destinasyon seçiminde çekici bir unsur olarak gördükleri en önemli etkenlerden biri olan gastronomi, o bölgenin sahip olduğu o bölgeye özgü yöresel tatlardır. Bu yüzden alternatif turizm türlerinden biri olan gastronomi turizmine olan talebin son yıllarda popülerliği artmaktadır (Aksoy ve Sezgi, 2015; Yüncü, 2009). Son dönemlerde turistlerin bir bölgeyi tercih etmelerindeki temel nedenler arasında o bölgede yapılan yemeklerin veya sadece o bölgede üretilen bir hammadde ile yapılan yemeklerin tadımı ve üretim aşamalarının gözlemlenmesi gibi unsurların da yer aldığı söylenebilir. Zahari vd. (2009) tarafından yapılan çalışmada yiyecek-içecek hizmetleri turistler için seyahat ettikleri farklı ülkelerin yemek kültürlerini öğrenmeye yönelik önemli bir deneyim olarak değerlendirilmiştir.

Gastronomiyi seyahat deneyiminin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendiren Sanchez-Canizares ve Lopez-Guzman (2012), gastronominin destinasyondaki turizm hareketlerini canlandırdığını ve ideal bir turistik ürün olduğunu ifade etmekle birlikte, zayıf gastronomi kimliğinin destinasyon başarısı açısından bir dezavantaj olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, yiyeceklerin destinasyonun çekiciliğini ve başarısını arttırdığı vurgulanmakta, turistlerin yiyecek ile ilgili deneyimlerinin bir turizm destinasyonuna katılımına ve destinasyon ile ilgili memnuniyetine olumlu katkı yaptığı ifade edilmektedir (Fox, 2007; Lin vd., 2011).

Yapılan araştırmalarda turist harcamalarının üçte birinin yeme ve içmeye ayrıldığı ortaya konulmuştur (Mak vd., 2012; Tikkanen, 2007). Yiyecek ile ilgili yapılan seyahatlerde her bir tur için 1194 dolar harcama yapıldığı ve bu harcamaların üçte birinin sadece yiyeceklerle ilgili aktivitelere ayrıldığı ifade edilmiştir (Schmantowsky, 2008). Dünya Turizm Örgütü raporuna göre Avrupalıların %22'si tatile gidişlerinin temel nedeninin gastronomik faaliyetler olduğunu belirtmektedir. Söz konusu turistlerin tatil bütçelerinin %40'unu gastronomik harcamalar oluşturmaktadır (Gheorghe vd., 2014) Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB) 2015 yılı Gastronomi Turizmi Raporu'nda dünyadaki turist sayısının 1 milyarı aştığı, bu turistlerin yüzde 88,2'sinin bir destinasyonu tercih etmelerinde gastronominin önemini vurguladığı yer almaktadır. Raporda yer alan diğer bilgiler doğrultusunda, 2014 yılında Türkiye'ye gelen 41 milyon 415 bin turist kişi başına düşen harcamasının ortalama 828 dolar olduğu saptanmıştır. Bu harcamanın %19'unu yani 157,5 dolarını gastronomi ile ilgili harcamalar oluşturmaktadır. Yurt dışına tatile giden Türklerin ise yeme-içme masraflarının bu tutardan 36,5 dolar fazla olduğu saptanmıştır. Türklerin yurt dışındaki toplam harcamaları ise kişi başına 685 dolardır. Türklerin yeme içmeye ayırdıkları bütçenin yabancı turistlerden daha fazla olduğu ifade edilmektedir. Bunun en önemli nedeni olarak, başta Avrupa olmak üzere birçok ülkede Türkiye'dekinden daha az her şey dâhil sistemde otel bulunması gösterilebilir. Bu durum harcamalara önemli bir fark olarak yansımaktadır (Türkiye Seyahat Acentaları Birliği, 2015).

TURİZMDE BİBLİYOMETRİK ARAŞTIRMALAR

Turizm disiplini kapsamında pek çok araştırmacı tarafından bibliyometrik çalışmaların gerçekleştirildiği görülmektedir (Kozak, 1994; Kozak 1995; İçöz ve Kozak, 1999; Kozak, 2001; Çiçek ve Kozak, 2012; Evren ve Kozak, 2012; Özel ve Kozak; Zencir ve Kozak, 2012, Güçlü Nergiz, 2013; Cevizkaya vd., 2014; Çakıcı, vd., 2013;

Kaya, 2014; Turan, 2014; Türktarhan, 2014; Şahin ve Acun, 2015; Temzikan vd., 2015; Tekin, 2016; Yılmaz, 2017). İlgili alanyazın Türkiye’de turizm alanında hazırlanan tezleri bibliyometrik açıdan değerlendiren çalışmaların özelinde incelendiğinde temel çalışmaların Kozak (1996, 2001) tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Kozak (1996) yaptığı çalışmayla, Türkiye Turizm Tezleri Bibliyografyası adlı kitabında 1952-1995 yılları arasında hazırlanan uzmanlık, yüksek lisans ve doktora tezleri ile doçentlik ve profesörlük takdim çalışmalarını bibliyografik açıdan incelemiştir. Kozak (2001), bir diğer çalışmada ise 1972-1998 yılları arasında hazırlanan turizm pazarlamasına ilişkin tezleri bibliyometrik incelemeye tabi tutarken; Güçlü Nergiz (2014) Türkiye’de 1990-2013 yılları arasında turizm alanında hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin bibliyometrik açıdan incelemiştir. Tekin (2016) ise turizm ile ilgili anabilim dallarında hazırlanmış ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) Tez Merkezi’nde 2016 yılına kadar (1984-2015) yayımlanmış tüm tezleri yıllar bazında sayıları, hazırladıkları üniversiteler, enstitüler ve anabilim dalları değişkenlerini ele alarak incelemiş ve tezlerin hangi konularda yazıldığını ortaya koymaya çalışmıştır.

Turizm alanında yayınlanan lisansüstü tezler çeşitli araştırmacılar tarafından ele alınmış olsa da söz konu tezler gastronomi alanı özelinde incelenmemiştir. Yukarıda da bahsedildiği üzere, turizmde gastronominin öneminin gün geçtikçe artması, gastronomi turizm gelirleri üzerinde rol oynaması ve turizm eğitiminde gastronomi eğitiminin öneminin artması gibi gelişmeler turizm alanında gastronomi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin nitelik ve nicelik açısından incelenmesini gerekli kılmaktadır. Söz konusu alana ilişkin bibliyometrik bir araştırma Yılmaz (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, 2009-2015 yılları arasında ulusal turizm kongrelerinde gastronomi ve mutfak sanatları alanı ile ilgili yayınlanan bildiriler çeşitli parametreler kullanılarak incelenmiştir.

YÖNTEM

Bir bilim dalıyla ilgili alanyazınına ilişkin gerçekçi bir profilini ortaya koyan bibliyografik çalışmalar, yayınların kaydı, tanımı, sınıflaması ve nitel çözümlenmesi hakkında bilgi vererek ilgili bilim dalına ait yazılı dokümanlar sağlayan bir yöntem olarak ele alınmaktadır. Bu tarz yapılan araştırmaların, sistematik çalışmayı kolaylaştırıcı veri bütünlüğü oluşturmak amacıyla, yazılı belgeleri araştıran, tanımlayan ve sınıflandıran bir çalışma alanı oluşturmakta olduğu ifade edilmektedir. Bibliyografik çalışmalar, elde edilen bilgi koleksiyonlarının bir özeti olduğu için bilgi dünyasının bir kesimine ulaşmayı sağlayan önemli birer araç olarak değerlendirilmektedir (Koç, 2014: 43-44). Bu yöntem ile akademik bir alanda yayımlanmış çalışmaların farklı bibliyometrik özellikler (konu, yıl, katkı sağlayan kurum, kullanılan anahtar sözcükler, eserlerin yazar sayısı, atıflar, ortak atıflar vb.) çerçevesinde incelenerek, bilimsel iletişime ilişkin bazı bulguların elde edilmekte olduğu vurgulanmaktadır (Çiçek ve Kozak, 2012). Bibliyometrik çalışmalarda kullanılan parametreler Yılmaz’ın (2001: 7-9) çalışmasından derlenerek; tezin hazırlandığı yıl, tezin hazırlandığı program, tezin hazırlandığı üniversite, tezin konusu, içerdiği turizm türü, tez danışmanı unvanı, sayfa sayısı, araştırma yaklaşımı, örneklem hacmi, uygulama alanı, danışmanın adı, tezin dili, tez türü olarak belirlenmiştir.

Yapılan çalışmayla turizm alanında hazırlanan gastronomiye ilişkin lisansüstü tezlerin irdelenmesi amaçlanmaktadır. Yapılan çalışma kapsamında, Yüksek Öğretim Kurumu’nun Ulusal Tez Merkezi internet sitesinde turizm lisansüstü tezleri “gastronomi” anahtar kelimesi ile taranmıştır. Türkiye’de 1987 yılından 2017 Ekim ayının sonuna kadar söz konusu anahtar kelimeyi içeren turizm alanında yapılan toplam 33 teze ulaşılmıştır.

Bu tezler; yıl, tez türü, üniversite, kullanılan diğer anahtar kelimeler, sayfa sayısı, danışman akademik unvanı, tez konusu, benimsenen araştırma yaklaşımı, örnekleme tekniği, örnekleme grubu, veri toplama aracı değişkenleri kullanılarak analiz edilmiştir.

BULGULAR

Turizm alanında yazılmış olan gastronomi tezleri incelendiğinde, yayınlanan tezlerden 26'sının yüksek lisans tezi, 7'sinin ise doktora tezi olduğu görülmektedir. Yazıldığı yıllar dikkate alınarak turizm alanında yazılmış olan gastronomi tezleri incelendiğinde ilk tezin, yüksek lisans tezi olduğu ve 1987 yılında yayınlandığı görülmektedir. Yayınlanan tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmektedir. Tablo 1'de söz konusu alandaki tezlerin 2009 yılından sonra yazılmaya başlandığı görülmektedir. Bununla birlikte en fazla tez 2016 yılında yayınlanmıştır.

Tablo 1. Yayınlanan Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Yüksek Lisans	Doktora	Frekans
1987	1	-	1
2009	1	-	1
2010	2	-	2
2011	1	-	1
2012	1	-	1
2013	-	-	-
2014	4	1	5
2015	4	-	4
2016	8	6	14
2017	4	-	4
Toplam	26	7	33

İncelenen tezlerin üniversitelere göre dağılımı ise Tablo 2'de verilmiştir. Buna göre, tezlerin üniversitelere göre dağılımı arasında büyük farklılıklar olmadığı söylenebilir.

Tablo 2. Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Frekans	Üniversite	Frekans
Gaziantep Üniversitesi	4	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2
İstanbul Üniversitesi	4	Atılım Üniversitesi	2
Mersin Üniversitesi	4	Sakarya Üniversitesi	2
Akdeniz Üniversitesi	3	Balıkesir Üniversitesi	2
Gazi Üniversitesi	3	Anadolu Üniversitesi	1
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	3	Afyon Kocatepe Üniversitesi	1
		İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	1
		Mardin Artuklu Üniversitesi	1
Toplam		33	

Tablo 3'te ise yayınlanan tezlerde "gastronomi" anahtar kelimesi dışında kullanılan diğer anahtar kelimeler gösterilmiştir. Kullanılan diğer anahtar kelimeler incelendiğinde en çok "gastronomi turizmi"nin kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte "turizm" ile "gastronomik kimlik" en çok kullanılan diğer anahtar kelimeler olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3. Yayınlanan Tezlerde Kullanılan Diğer Anahtar Kelimeler

Anahtar Kelimeler	Frekans	Anahtar Kelime	Frekans
Gastronomi Turizmi	14	Turizm Rotaları, İzmir, Karaburun Yarımadası, Pazarlama, Markalaşma Ürün Çeşitlendirme, Strateji, Hatay, Coğrafi İşaretleme, Destinasyon, Trakya Bölgesi, Gastronomi Ve Turizm, Bütünleşmesinde İzlenen Strateji, Ortaya Çıkan Strateji, Yaşam Tarzı, Gastronomik Etkinlikler, Gastro Turistler, Kümeleme Analizi, Gastro Turist Profili, Kitle İletişim, Televizyon, Gastronomi Konulu Gezi Programları, Davranışsal Niyet, Kültür, Sinema, Göstergebilim, Görsel Sanat, İkonografi, Üzüm, Mutfak Kültürü, Yiyecek Turizmi, Yiyecek Ve İçecek Turizmi, Mutfak Turizmi, Yiyecek Ve Mutfak, Yerel Yemek, Restoran, Alanya, Kaynaklara Dayalı Yaklaşım Modeli, Stratejik Yönetim, Gastronomik İmaj, Edirne, Türk Mutfak Kültürü, Şehir Markalaşması, Afyonkarahisar, Gaziantep, Turist, Mardin, Osmanlı Saray Mutfacı, Restoran, Yöresel Yiyecek Ve İçecekler, Yiyecek Kültürü, Özel İlgi Turizmi, Kültür Turizmi, Turistlerin Satın Alma Karar Süreci, Yerel Mutfak, Yöresel Yemekler, Çanakkale, Türk Mutfacı, Destinasyon Çekiciliği, Dışarıda Yemek Yeme	1
Turizm	3		
Gastronomik Kimlik	3		
Destinasyon Pazarlama	2		
Nitel Araştırma	2		
Kapadokya	2		
Yerli Turist	2		
İstanbul	2		
Yabancı Turist	2		

Yüksek lisans tezlerin sayfa sayısı aralığının dağılımı Tablo 4’te verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre yüksek lisans tezlerinin çoğunun 100-150 sayfa aralığında yazıldığı görülmektedir.

Tablo 4. Yüksek Lisans Tezlerinin Sayfa Sayılarının Dağılımı

Sayfa Aralığı	Frekans
99 sayfa ve altı	2
100-150 sayfa	14
151-200 sayfa	7
201 ve üstü sayfa	3
Toplam	26

Doktora tezlerin sayfa sayısı aralığı incelendiğinde ise Tablo 5’e göre genellikle 201-300 sayfa sayısı aralığında yazıldığı görülmektedir.

Tablo 5. Doktora Tezlerinin Sayfa Sayılarının Dağılımı

Sayfa Aralığı	Frekans
100-200 sayfa	1
201-300 sayfa	4
300 sayfa ve üzeri	2
Toplam	7

Tablo 6’da lisansüstü tezleri yöneten danışmanların akademik unvanları gösterilmektedir. Tablo 6’ya göre doktora tezlerinin genellikle Profesör Doktorlar tarafından, yüksek lisans tezlerinin ise Yardımcı Doçent Doktorlar tarafından yürütülmektedir.

Tablo 6. Gastronomiye İlişkin Lisansüstü Tezlerin Akademik Danışmanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı

Akademik Unvan		Prof. Dr.	Doç. Dr.	Yrd. Doç. Dr.	
Frekans	Yüksek Lisans	1	8	17	26
	Doktora	4	2	1	7
Toplam					33

Tablo 7'e göre; destinasyon markalaşmasında gastronomi turizmi pazarlaması, ziyaret edilen destinasyonların gastronomisine ilişkin turist görüşleri, gastronomik imaj, destinasyonun gastronomi turizmi açısından potansiyelinin değerlendirilmesi ile destinasyon pazarlaması gibi konular yayınlanmış tezlerde en çok incelenen konular olarak dikkat çekmektedir.

Tablo 7. Yayınlanan Tezlerin Konularına İlişkin Bulgular

Tezin Konusu	Frekans
Gastronomi turizmi rotaları	1
Turizm pazarlaması	9
Gastronomi ve gastronomi turizmüne ilişkin turist görüşleri	4
İnançların gastronomi üzerine etkileri	1
Menü yönetimi	2
Gastronomi ve turizm	6
Yerel yiyecekler ve gastronomi turizmi	3
Gastronomik kimlik	1
Gastronomik imaj	2
Gastronomi sanatı	3
İşletme yönetimi	1

7 adet tez erişim kısıtlılığı dolayısıyla incelenememiş olup bu sebeple araştırma yaklaşımı, örneklem yöntemi, örneklem grubu ve veri toplama aracı değişkenlerine ilişkin analizler 26 adet tez üzerinden gerçekleştirilmiştir. Tezlerin araştırma yaklaşımlarına ilişkin bulgulara göre, turizm alanında yapılan gastronomi tezlerinin genellikle nicel yaklaşımla hazırlandığı tespit edilmiştir. Yapılan tezler incelendiğinde yapılan araştırmaların 13'ünün nicel, 12'sinin ise nitel ve 1'nin ise karma yaklaşım ile gerçekleştirildiği görülmektedir.

Tablo 8. Yayınlanan Tezlerde Benimsen Araştırma Yaklaşımına İlişkin Bulgular

Araştırma Yaklaşımı	Yüksek Lisans	Doktora	TOPLAM
Nicel yaklaşım	11	2	13
Nitel yaklaşım	10	2	12
Karma yaklaşım	-	1	1

Tablo 9'da tezlerde kullanılan örnekleme yöntemleri gösterilmektedir. Yüksek lisans tezlerinde kolayda örnekleme yöntemi daha sık kullanılırken doktora tezlerinde amaçlı örnekleme yöntemi daha fazla kullanılmıştır. Bununla birlikte bazı yüksek lisans tezlerinde kullanılan örnekleme yöntemlerinin belirtilmemiş olduğu tespit edilmiştir. Tablo 9'daki belirtilmemiş sütununda; örnekleme yöntemlerinin belirtilmediği, örneklem yönteminin örneklem seçimine ilişkin açıklamalarından anlaşılmadığı tezler yer almaktadır. Yüksek lisans tezlerinde kolayda örnekleme yöntemi ile örnekleme ulaşılrken, doktora tezlerinde amaçlı örnekleme yöntemi ile ulaşıldığı görülmektedir.

Tablo 9. Yayınlanan Tezlerde Kullanılan Örnekleme Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Örnekleme Yöntemi	Yüksek Lisans	Doktora
Kolayda örnekleme	5	-
Amaçlı örnekleme	3	4
Kartopu örnekleme	1	1
Tesadüfi örnekleme	4	-
Belirtilmemiş	7	-

Yayınlanmış tezlerde örnekleme tekniği aracılığıyla ulaşılan örnekleme grubuna ilişkin bilgiler Tablo 10'da yer almaktadır. Tablo 10 incelendiğinde yayınlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinde veri toplamak amacıyla en çok kullanılan örnekleme grubu işletme yöneticileri, yabancı turistler ve turizm paydaşlarıdır.

Tablo 10. Yayınlanan Tezlerde Kullanılan Örnekleme Grubuna İlişkin Bulgular

Örnekleme Grubu	Yüksek Lisans	Doktora
Yerel halk	1	-
Yerli turistler	2	-
Yabancı turistler	5	2
İşletmeleri yöneticileri	5	1
Ziyaretçiler	2	-
İkonografi	-	1
Turizm paydaşları	4	2
Filmler	1	-
Aşçılar	2	1
Coğrafi alan	1	-

Ulaşılan örnekleme grubundan veri elde etmede kullanılan araçlar ise aşağıda yer alan Tablo 11'de gösterilmektedir. Tablo 11 incelendiğinde yayınlanmış tezlerde en çok kullanılan veri toplama aracının anket olduğu görülmektedir. İkinci en sık kullanılan veri toplama aracının ise görüşme formu olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Yayınlanan Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Aracına İlişkin Bulgular

Veri Toplama Aracı	Yüksek Lisans	Doktora
Anket	11	3
Görüşme Formu	6	3
Basılı Materyaller	1	2
Film	1	-

SONUÇ

Çalışmada Türkiye'de turizm alanında gerçekleştirilen lisansüstü tezler; yıl, tez türü, üniversite, kullanılan diğer anahtar kelimeler, sayfa sayısı, danışman akademik unvanı, tez konusu, benimsenen araştırma yaklaşımı, örnekleme tekniği, örnekleme grubu, veri toplama aracı gibi değişkenler ele alınarak incelenmiştir. Yapılan çalışma sonucunda turizm alanında "gastronomi" anahtar kelimesi ile taranmış tezlerin genellikle yüksek lisans tezi olduğu görülürken, doktora düzeyinde yapılan tezlerin sınırlı sayıda kaldığı görülmektedir.

Tez sayısında 1987 yılından 2009 yılına kadar hiçbir değişim yaşanmazken, özellikle 2014-2017 yılları arasında bir artış söz konusudur. Bu artışın sebebinin, son yıllarda turizm eğitiminde gastronomiye verilen önemin artmasının, üniversitelerde gastronomi eğitiminin lisans ve lisansüstü düzeyde verilmesinin yaygınlaşmasının bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmadan yola çıkarak söz konusu tezlerin sayısının 2014'ten sonra

artmasının sebeplerinin belirleneceği bir çalışma daha yapılması planlanmaktadır. Bu bağlamda; üniversitelerin gastronomi bölümlerinin olup olmaması, varsa kuruluş yılları, öğrenci ve öğretim üyesi sayıları, lisansüstü eğitimleri gibi konuların detaylı olarak incelenmesi planlanmaktadır.

Yüksek lisans tezlerinde kolayda örnekleme yöntemi daha sık kullanılırken doktora tezlerinde amaçlı örnekleme yöntemi daha fazla kullanılmıştır. Bunun sebebi olarak, turizm sektöründe anket uygulamada karşılaşılan sorunlar gösterilebilir. Kolayda örnekleme, ankete cevap veren herkesin örnekleme dâhil edilmesini ifade ederken, amaçlı örneklemede araştırma problemine cevap bulunacağına inanılan kişiler örnekleme dâhil edilmektedir. Amaçlı örnekleme tekniğinde temel ölçüt araştırmacının yargısıdır (Altunışık vd., 2012: 142). Bu noktada örnekleme yanılığından kaynaklanabilecek olumsuzluklar değerlendirilmelidir. Örnekleme yanılığı, örnekleme sürecinin kendi sınırlılıklarından kaynaklanmaktadır (Karasar, 2016: 169). Kolayda örnekleme yöntemi ile elde edilen verilerin evreni temsil etme gücünün düşük olması muhtemel olarak değerlendirilmekte olup, elde edilen bulguların geneli temsil ettiğini iddia etmemek gerektiği belirtilmektedir (Altunışık vd., 2012: 142). Değerlendirmeden yola çıkarak sonuçların genellenebilirliğinde soru işaretleri oluşturmakta olup, bu durum elde edilen bulguların değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Yayınlanmış tezlerde en çok kullanılan veri toplama aracının anket olduğu görülmektedir. Bilgisayar destekli istatistik programlarının gelişmesi ve anketlerden elde edilen verilerin bu programlarda işlenmesi ve analiz edilmesinin görece kolay olması ile yüksek sayıda kişiye uygulanması (Altunışık vd., 2012: 80) yayınlanmış olan tezlerde, anketin en çok tercih edilen veri toplama aracı olmasının sebepleri olarak ifade edilebilir.

Türkiye’de turizm alanında yapılan gastronomiye ilişkin tezlerden yola çıkarak yapılan çalışmaların çok sınırlı kaldığını söylemek mümkündür. Konunun turizm kapsamında yapılacak olan disiplinler arası çalışmalar ile birlikte ele alınmasının bu bağlamda gerekli olduğunu söylemek mümkündür.

Yapılan bu çalışmada anahtar kelime olarak sadece “gastronomi” kelimesinin kullanılması, söz konusu bu araştırma için bir sınırlılık oluşturmaktadır. Yapılacak diğer çalışmalarda birden fazla anahtar kelimenin birlikte kullanılması ilgili tezlere ulaşılabilirliği arttıracaktır.

KAYNAKÇA

Aksoy, M. ve Sezgi, G. (2015). Gastronomi turizmi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi gastronomik unsurları. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(3): 79-89.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım, E. (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Kitapevi.

Cevizkaya, G., Avcıkurt, C. ve İlsay, S. (2014). Turizm Alan Yazınında Engelliler ile ilgili Çalışmaların Bibliyometrik Profili (2000-2013). 15. Ulusal Turizm Kongresi, 13 – 16 Kasım 2014, Gazi Üniversitesi, Ankara, ss. 145- 15.

Çakıcı, A. C., Yıldırım, O. ve Karacaoğlu, S. (2013). Ulusal Turizm Kongreleri Bildirilerinin Bibliyometrik Profili, 14. Ulusal Turizm Kongresi, 05-08 Aralık 2013, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, ss. 1429-1447.

- Evren, S. ve Kozak, N. (2012). Türkiye’de 2000-2010 Yılları Arasında Yayımlanan Turizm Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi. VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, 12-15 Nisan 2012, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi ve Dokuz Eylül Üniversitesi, Antalya, ss. 250-266.
- Fox, R. (2007). Reinventing the gastronomic identity of Croatian tourist destinations. *Hospitality Management*, 26(3): 546–559.
- Gheorghe, G., Tudorache, P. ve Nistoreanu, P. (2014). Gastronomic tourism a new trend for contemporary tourism? *Cactus Tourism Journal*, 9(1): 12-21.
- Güçlü Nergiz, H. (2014). Türkiye’de Lisansüstü Turizm Tezlerinin Bibliyometrik Profili (1990-2013). VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, 4-5 Nisan 2014, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi ve Dokuz Eylül Üniversitesi, Aydın, ss. 212-221.
- İçöz, O. ve Kozak, N. (1999). Turizm İşletmeciliği Dergisi'nin turizm literatürüne katkısı hakkında bir inceleme. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10(2): 9-17.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, B. (2014). *Annals of Tourism Research Dergisinde 2004 – 2013 Yılları Arasında Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi*. VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, 4-5 Nisan 2014, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi ve Dokuz Eylül Üniversitesi, Aydın, ss. 39-54.
- Koç, M. (2004). Uludağ Üniversitesi’nde Din Psikolojisi İle İlgili Yapılan Tezler (1980-2002) Üzerine Bir Araştırma. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9: 43-66.
- Kozak, N. (1994). Anatolia Dergisi’nde yayımlanan yazılar üzerine bir inceleme. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(3): 22-33.
- Kozak, N. (1995). Türkiye’de yayımlanan turizm konulu makaleler üzerine bir inceleme. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(1): 62-72.
- Kozak, N. (1996). *Türkiye Turizm Tezleri Bibliyografyası (1952-1995)*. Ankara: Anatolia Yayıncılık.
- Kozak, N. (2001). Türkiye’de turizm pazarlaması literatürünün gelişim süreci: 1972-1998 yılları arasında hazırlanmış lisansüstü tez çalışmaları üzerine biyo-bibliyografik bir inceleme. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12: 26-33.
- Lin, Y., Pearson, T., E. ve Cai, L., A. (2011). Food as a form of destination identity: a tourism destination brand perspective. *Tourism and Hospitality Research*, 11(1): 30-48.
- Mak, Lumbers, Eves, (2012). Globalisation and food consumption in tourism. *Annals of Tourism Research*, 39(1): 171–196.
- Özel, Ç. H. ve Kozak, N. (2012). Turizm pazarlaması alanının bibliyometrik profili (2000-2010) ve bir atıf analizi çalışması. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4): 715-733.

- Sanchez-Canizares, S. ve Lopez-Guzman, T. (2012). Gastronomy as a tourism resource: profile of culinary tourist. *Current Issues in Tourism*, 15(3): 1-17.
- Schmantowsky, C. (2008). Best practise in cluniary tourism development: models and applications domestic and abroad. <http://chtalliance.com/archives/2008/docs/pdf/CulinaryTourism.pdf>, Erişim Tarihi: 07.04.2012.
- Şahin, S., Acun, A. (2015). Turist rehberliği alanının bibliyometrik profili (ulusal turizm kongreleri bildirileri). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(34): 213-234.
- Tekin, A. Ö. (2016). Türkiye'deki lisansüstü turizm tezlerinde odaklanılan konular: 1984-2015. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 8 (2): 175-187.
- Temizkan, P. S., Çiçek, D., Özdemir, C. (2015). Sağlık turizmi konusunda yayınlanan makalelerin bibliyometrik profili. *International Journal of Human Sciences*, 12(2): 395-415.
- Tikkanen, İ. (2007). Maslow's hierarchy and food tourism in Finland: five cases. *British Food Journal*, 109 (9): 721-734.
- Turan, A. (2014). Turizm Konulu Yüksek Lisans Tezlerinin Bibliyometrik Özellikleri (1984-2013), VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, 4-5 Nisan 2014, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi ve Dokuz Eylül Üniversitesi, Aydın, ss. 3-15.
- Türktarhan, G. (2014). Türkiye'de Turizm Alanyazınının İncelenmesi: "Sistematik Türkiye Turizm İşletmeciliği Bibliyografyası (1929-1984)" Üzerine Bir İnceleme. VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, 4-5 Nisan 2014, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi ve Dokuz Eylül Üniversitesi, Aydın, ss. 182-199.
- Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği. (2015). Gastronomi Turizmi Raporu, https://www.tursab.org.tr/dosya/12302/tursab-gastronomi-turizmi-raporu_12302_353_1549.pdf, Erişim Tarihi: 01.08.2017.
- Yılmaz, G. (2017). Ulusal turizm kongrelerinde gastronomi ve mutfak sanatları alanı ile ilgili yayınlanan bildiriler üzerine bir araştırma. *Turizm & Araştırma Dergisi*, 6(1): 1-21.
- Yüncü, H. R. (21 Temmuz 2009). Sürdürülebilir Turizm Açısından Gastronomi Turizmi ve Perşembe Yaylası. 10. Aybastı-Kabataş Kurultayı, 21 Temmuz 2009, Eskişehir, ss. 27-34.
- Zahari, M. S. M., Jalis, M. H., Zulfily, M. İ., Radzi, S. M. ve Othman, Z. (2009). Gastronomy: an opportunity for Malaysian culinary educators. *International Education Studies*, 2(2): 66-71.
- Zencir, E. ve Kozak, N. (2012). Sosyal Bilimler Enstitü Dergilerinde Yayımlanan Turizm Makalelerinin Bibliyometrik Profili (2000-2010). VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, 12-15 Nisan 2012, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi ve Dokuz Eylül Üniversitesi, Antalya, ss. 673-682.